

İstanbul Barosu Çocuk Hakları Merkezi tarafından 30 Nisan 2023 tarihinde düzenlenen “**23 Nisan Ulusal Egemenlik ve Çocuk Bayramı’na İthafen Çocuk Hakları**” adlı Panelde “**Suçta Sürüklenen Çocukların Ceza Sorumluluğu ve Yargılanmaları**” konulu bilimsel tebliğ sundum.

Sunulan Tebliğ Özeti

Çocuk, saflığın ve kusursuzluğun simgesidir. Ancak çocuklar; bedensel, düşünsel, ekonomik ve sosyal yönden yetersiz olduklarından bağımlı insanlardır. Bu nedenle çocuklar, geçmişte(tarihte) olduğu gibi günümüzde de toplumun en çok sömürülen kesimini oluşturmaktadır.

Hukukun asıl işlevi, güçsüzleri korumaktır.

Bu nedenlerle, insanlığın geleceği olan çocukların korunması için özel bir hukuki düzenlemeye gereksinim doğmuştur. Bunun sonucu olarak, uluslararası bildirgeler biçiminde çeşitli ve ayrı düzenlemeler yapılmıştır. Bunlardan en önemlisi, 20 Kasım 1989 günü Birleşmiş Milletler Genel Kurulunca kabul edilen “Çocuk Haklarına Dair Sözleşme”dir.

Bundan dolayı her yıl 20 Kasım günü çocuk hakları günü olarak kutlanmaktadır. Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları sözleşmesi hükümleri, ülkemizde 1995 yılında Türkiye Büyük Millet Meclisi tarafından onaylanarak kabul edilmiş olduğundan, iç hukukumuzun bir parçası hâlinde gelmiş ve yasal olarak devletimizi bağlamaktadır.

Görülüyor ki çocukların özel olarak korunmalarını, hukuksal düzlemde Birleşmiş Milletler Çocuk Hakları Sözleşmesi ile Türkiye Cumhuriyeti Anayasası, açıkça buyurmuşlardır.

Böylece çocukların haklarını korumakla yükümlü “devlet” dir. Çocuğa ve onun haklarına yapılan yatırım, gelecek kuşaklara yönelik en önemli yatırımdır. Atatürk’ün çocuklara verdiği değeri gösteren sözleriyle; “Çocuklar geleceğimizin güvencesi ve yaşama sevincimizdir, bugünün çocuğunu, yarının büyüğü olarak yetiştirmek hepimizin insanlık görevidir.”

Çocuklar, nasıl bir çocukluk yaşarsalar, onlar da öylesine bir büyüklük (yetişkinlik) yaşarlar ve kendilerinden sonra gelecek kuşaklara da öylesine bir çocukluk yaşatırlar.

Bu nedenle, bir toplumun demokratik kültürüne ve geleceğine ilişkin en yararlı yatırım, en verimli katkı çocuk haklarını kökleştirme, sayılabilir.

Böylece çocuk hakları kapsamında, uluslararası insan hakları ve anayasal temel haklar, yalnızca çocuklar için yenilenmekle kalmazlar; aynı zamanda tüm toplum için derinleştirerek yaygınlaştırılmış olur.

Çocuk hakları, insan haklarının ve anayasal temel hakların onsekiz yaşından küçük çocuklara da tanınması ile ortaya çıkmıştır. Türkiye nüfusunun yaklaşık yüzde otuzu (27,5) onsekiz yaşından küçük çocuklardan oluşmaktadır.

Ülkemiz gibi genç ve çocuk nüfusunun yüksek olduğu, genelde “insan hakları”, özelde ise “çocuk hakları” konusundaki çalışmaların önemi çok daha büyük ve anlamlı olmaktadır.

Bu bilimsel sunumumuzda/tebliğimizde , çocuğun ve çocuk haklarının öneminden, çocuk haklarının korunmasının hukuki sürecinden, ceza hukukunda çocuk ve çocuğun ceza sorumluluğundan, suça sürüklenen çocuklara yönelik yaptırımlardan, suça sürüklenen çocuklar hakkında soruşturma ve kovuşturmadan söz edilecektir. Sonuç kısmında ise genel bir özet ve değerlendirme yer alacaktır.